

การศึกษาโครงเรื่องของนิทานไทยเรื่องสังข์ทองกับนิทานเวียดนามเรื่องกะลามะพร้าว (SO DUA)¹

A STUDY OF THE STORYLINE OF THE THAI TALE “SANG THONG” AND THE VIETNAMESE TALE “SO DUA”

สุภักดิ์ มหาวรรการ / SUPAK MAHAVARAKORN

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THAI LANGUAGE, FACULTY OF HUMANITIES, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

นิธิตอร์ พรอำไพสกุล / NITION PORNUMPAISAKUL

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THAI LANGUAGE, FACULTY OF HUMANITIES, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

NGUYEN KIEU YEN

THAI LANGUAGE, UNIVERSITY OF FOREIGN LANGUAGE STUDIES - THE UNIVERSITY OF DANANG

Received: October 5, 2023

Revised: November 12, 2023

Accepted: November 13, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงเรื่องนิทานไทยเรื่องสังข์ทองกับนิทานเวียดนามเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua) ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยกำหนดขอบเขตข้อมูลการวิจัยจากนิทานในแบบเรียนของไทยและแบบเรียนของเวียดนาม ได้แก่ นิทานไทยเรื่องสังข์ทอง ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และนิทานเวียดนามเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua) ฉบับของ Nguyen Khac Phi โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์โครงเรื่องนิทาน

ผลการวิจัยพบว่านิทานเรื่องสังข์ทองกับกะลามะพร้าว (So Dua) มีโครงเรื่องคล้ายกัน วิเคราะห์ตามแนวคิดของโครงเรื่องนิทานได้ 3 ตอนหลัก ได้แก่ ชีวิตพระเอกตอนแรกเกิด ชีวิตในวัยเด็ก และชีวิตแต่งงาน ชีวิตตอนแรกเกิดพบเหตุการณ์สำคัญ 3 เหตุการณ์ คือ กำเนิดผิดปกติ การซ่อนรูป และการถูกขังไว้ ชีวิตในวัยเด็กพบเหตุการณ์สำคัญ 2 เหตุการณ์ ได้แก่ การซ่อนรูปและการเผยแพร่ และการถูกทดสอบ ช่วงชีวิตแต่งงานเป็นช่วงที่ยาวนานและเป็นตอนจบของเรื่อง พบ 3 เหตุการณ์ ได้แก่ การได้คู่ครอง การผ่านการทดสอบจนได้รับการยอมรับ และการจบเรื่องด้วยความสุข นิทานไทยเรื่องสังข์ทอง และนิทานเวียดนามเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua) จึงเป็นนิทานของสองประเทศที่แสดงลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมจากนิทาน และบทบาทตัวละครเอกที่แสดงศักยภาพของมนุษย์ ความสามารถ และสติปัญญา ซึ่งเจ้าของนิทานทั้งสองวัฒนธรรมให้ความสำคัญ

คำสำคัญ: นิทานสังข์ทอง, นิทานกะลามะพร้าว, โครงเรื่อง

Abstract

The purpose of this research article is to study the storyline of the Thai tale of Sang Thong and the Vietnamese tale of So Dua. The researcher used the descriptive analysis method and determined the scope of research data from the tales that were included in Thai textbooks and Vietnamese textbooks: Thai tale of Sang

Thong edition of the royal writings by King Rama the second and the Vietnamese tale of So Dua by Nguyen Khac Phi's version. The research concept was based on the tale storyline analysis.

The results of the research found that the two tales: Sang Thong and So Dua have a similar storyline. Analyzed according to the concept of the storylines, there are 3 main episodes, including the life of the main male character at birth, childhood life and married life. Life at birth experienced three important events: abnormal birth, hiding of form, and expulsion. His childhood life found two important events: hiding and revealing his form and being tested. Married life is a long period and it's the end of the story, has three main events: getting a partner, passing the test until being accepted and a happy ending to the story. Therefore, the Thai tale of Sang Thong and the Vietnamese tale of So Dua are two tales of two countries that show common cultural characteristics from the tales and the role of the protagonist who shows human potential, ability, and intelligence, which the owners of the tales of both cultures value.

Key words: The Tale of Sang Thong, The Tale of So Dua, Storyline

บทนำ

นิทานเป็นผลผลิตของกลุ่มคนในแต่ละวัฒนธรรม สร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการและความใฝ่ฝันของมนุษย์ การอ่านนิทานพื้นบ้านจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่าน เรียนรู้และเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม เปิดให้ผู้อ่านเข้าสู่โลก “จินตนาการ” ขยาย “พรมแดน” ได้เรียนรู้วัฒนธรรม ความรู้ด้านวัฒนธรรมทำให้เห็นและ เข้าใจวิถีคิด ค่านิยม ความเชื่อของมนุษย์ในวัฒนธรรมต่างๆ อย่างกว้างขวาง

นิทานยังมีบทบาทช่วยสร้างความบันเทิงใจให้ มนุษย์ ความเพลิดเพลินบันเทิงใจเกิดขึ้นจากเนื้อเรื่องนิทาน ที่มีความมหัศจรรย์ เช่น การผจญภัยของวีรบุรุษ ของวิเศษ ในนิทาน ทำให้ผู้อ่านเข้าสู่โลกจินตนาการที่ให้ความ สนุกสนาน เพลิดเพลินจากพฤติกรรมของตัวละครที่ในโลก แห่งความเป็นจริงทำไม่ได้ เพราะนิทานคือ “ความใฝ่ฝันของ มนุษย์” ดังที่ กุสุมา รักขมณี (2559, น.362) กล่าวว่านิทาน นอกจากจะให้ความเพลิดเพลิน ความบันเทิงใจแล้วยังเป็น แหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้อ่านเห็นความใฝ่ฝันของมนุษย์ที่เป็น เจ้าของวัฒนธรรม

สังข์ทองเป็นนิทานพื้นบ้านที่เล่าในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย ได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์ปรากฏเป็น สำนวนท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย เช่น “หอยสังข์” ของ ภาคใต้ “สุวรรณสังข์กุมาร” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “คำขอเรื่องสุวรรณหอยสังข์” ของภาคเหนือ “สังข์ทอง กลอนสวด” “สังข์ทองคำฉันท” “บทละครครั้งกรุงเก่าเรื่อง

สังข์ทอง” ของภาคกลาง และสืบเนื่องต่อมาถึงสมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชนิพนธ์ “บทละครนอกเรื่องสังข์ทอง” เพื่อให้ผู้หญิงในวังแสดงละครนอก เพราะแต่เดิมละครของ หลวงนั้นเล่นแต่ละครใน ซึ่งบทละครนอกเรื่องสังข์ทองน่าจะมาจากนิทานเรื่องสังข์ทองที่แพร่หลายอยู่ก่อนแล้ว (วัชรภรณ์ ดิษฐปาน, 2550, น.556)

บทละครนอกเรื่องสังข์ทอง พระราชนิพนธ์ใน รัชกาลที่ 2 บรรจุในแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อ ชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรากฏเรื่องสังข์ทองในบทที่ 1 “กำเนิดผิพ่นคนทั้งหลาย” บทนี้ให้นักเรียนเรียนตอน “กำเนิดพระสังข์” และมีบทอาขยานหลักสังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.1-19) ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักขณ์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บทที่ 7 นิทานพื้นบ้าน มีเนื้อหากว่าถึงเรื่องสังข์ทอง นิทานท้องถิ่นเรื่องอื่น ที่มีเนื้อเรื่องคล้ายคลึงกับเรื่องสังข์ทอง และความสัมพันธ์ ของเรื่องสังข์ทองกับวิถีชีวิตคนไทย (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.141-153)

สังข์ทองยังปรากฏในแบบเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมชื่อ มานะ มานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บทที่ 18 ลูกน้อยหอยสังข์ ซึ่งกล่าวถึงตอน พระสังข์ออกจากหอยสังข์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, น.172-192) เหตุการณ์สำคัญของนิทานเรื่องสังข์ทองที่นำเสนอ คือ “กำเนิดผิดปกติ” ตัวเอกออกผจญภัย ตัวเอกซ่อนรูป และถูกพ่อตาทดสอบ การเผยแพร่และการยอมรับ ซึ่งเป็นอนุภาคสำคัญที่เป็น “ชื่อเรื่องของนิทาน” เพราะตัวเอกกำเนิดในหอยสังข์

นิทานเรื่องสังข์ทองมีโครงเรื่องและเนื้อหาที่คล้ายคลึงกับนิทานพื้นบ้านเวียดนามเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua) กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Ministry of Education and Training) กำหนดให้เด็กเวียดนามอ่านเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua) เนื้อเรื่องกล่าวถึงตัวเอกเกิดมามีกำเนิดผิดปกติรูปลักษณ์เหมือนกะลามะพร้าวจึงได้ชื่อว่า “เสาะเหยื่อ” มีความสามารถพิเศษคือเป่าขลุ่ยได้ไพเราะ ตัวเอกจึงไปรับเลี้ยงไว้ที่บ้านเศรษฐี เสาะเหยื่อถอดรูปเป็นชายหนุ่มรูปงามนั่งเป่าขลุ่ย ลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐีเห็นเสาะเหยื่อเกิดหลงรัก เสาะเหยื่อให้แม่ไปส่งลูกสาวเศรษฐี เศรษฐีหัวเราะเยาะและเรียกสินสอดที่คิดว่าเสาะเหยื่อไม่สามารถหาได้ ได้แก่ ทองคำบริสุทธิ์ 1 โหล ผ้าไหมชนิด 10 พับ สุกรอ้วน 10 ตัว และเหล้าชนิด 10 โหล แม่ของเสาะเหยื่อกลุ่มใจมาก แต่เสาะเหยื่อหาสินสอดได้จึงได้แต่งงานกับลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐี แล้วถอดรูปกะลามะพร้าวออกในวันแต่งงานทำให้ลูกสาวคนโตและลูกสาวคนกลางของเศรษฐีอิจฉาน้องคนเล็กมาก ต่อมาเสาะเหยื่อสอบได้จอหงวน ต้องออกเดินทางเป็นทูต ก่อนเดินทางเสาะเหยื่อให้หินเหล็กไฟ 1 ก้อน มีด 1 เล่ม และไขไก่ 2 ฟอง แก่ภรรยาเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น พี่สาวสองคนอิจฉาน้องคนเล็กจึงวางแผนทำร้ายน้องเพื่อให้ได้เป็นภรรยาจอหงวนแทน ภรรยาของเสาะเหยื่อใช้ของ 3 สิ่งช่วยเหลือตัวเองจนรอดชีวิตและได้พบกับเสาะเหยื่ออีกครั้ง เมื่อความจริงปรากฏพี่สาวสองคนอับอายมากจึงหนีไป เสาะเหยื่อกับภรรยาอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (Tran Truong Minh, 2012, P. 255-258)

นิทานสองเรื่องนี้อยู่ในแบบเรียนของทั้งสองประเทศเหมือนกันและมีโครงเรื่องคล้ายกัน คือ การกำเนิด

ของตัวละครเอกที่ผิดปกติ ความสามารถพิเศษ การซ่อนรูป การถูกทดสอบ การเผยแพร่ และการยอมรับ การศึกษานิทานทั้งสองเรื่องจึงเป็นการศึกษาข้อมูลประเภทนิทานซึ่งมีความสำคัญในฐานะเป็นข้อมูลที่สะท้อนความคิดความเชื่อทางวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ สร้างความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ การได้รับคัดเลือกให้บรรจุในแบบเรียนแสดงถึงคุณค่าและความสำคัญของนิทานสองเรื่องนี้ การศึกษาโครงเรื่องนิทานจึงทำให้เข้าใจลักษณะร่วมของนิทานและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงเรื่องของนิทานไทยเรื่องสังข์ทองกับนิทานพื้นบ้านเวียดนามเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตข้อมูลการวิจัย โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากนิทาน 2 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องสังข์ทองฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และนิทานพื้นบ้านเวียดนาม กะลามะพร้าว (So Dua) ฉบับของ Nguyen Khac Phi ซึ่งนิทานทั้งสองเรื่องอยู่ในแบบเรียนของไทยและแบบเรียนของเวียดนาม

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานและแนวทางในการวิจัย

3. วิเคราะห์โครงเรื่องของนิทานไทยเรื่องสังข์ทองและนิทานพื้นบ้านเวียดนาม กะลามะพร้าว (So Dua) 3 ตอนใหญ่ ได้แก่ ชีวิตพระเอกตอนแรกเกิด ชีวิตในวัยเด็ก และชีวิตแต่งงาน

4. สังเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยพบว่านิทานไทยเรื่องสังข์ทองและนิทานพื้นบ้านเวียดนาม เสาะเหยื่อ (So Dua) มีโครงเรื่องและเนื้อหาคล้ายคลึงกัน แต่มีลักษณะต่างกันในเรื่องรายละเอียดเนื้อหาบางประการ นิทานทั้งสองเรื่องจัดอยู่ในโครงเรื่องของนิทาน (ศิริพร รัฐฐาน ณ ถลาง, 2539, น.159) ประเภทที่ 1 คือ

การแบ่งเรื่องเป็น 3 ตอนใหญ่ ได้แก่ ชีวิตพระเอกตอนแรกเกิด ชีวิตในวัยเด็ก และชีวิตแต่งงาน

1. ชีวิตตอนแรกเกิด

ผู้วิจัยวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในช่วงชีวิตพระเอกตอนแรกเกิดนิทานไทยเรื่องสังข์ทองและนิทานพื้นบ้านเวียดนาม กะลามะพร้าว (So Dua) ได้ 3 เหตุการณ์ ได้แก่ กำเนิดผดปกติ การซ่อนรูป และการถูกขับไล่

๑ มาจะกล่าววบทไป
เมื่อผลจะสิ้นพระชนม์นั้น
รศมีศรีตนก็หม่นหมอง
เทวดาตระหนกตกใจ
แล้วจึงตรึงตรองส่องเนตร
พระเจ้าท้าวศวิมล
เทวจะมานิมนต์เรา
อย่าเลยจะจุดพิลัน
ลงไปเกิดในมนุสสา
คิดแล้วกลั่นใจให้วายชนม์

สุราลัยในดาวดั่งสวรรค์
อัศจรรย์ร้อนรนเป็นพันไป
สิ่งของของตัวก็มีวใหม่
แจ้งในพระทัยจะวายชนม์
แจ้งใจในเหตุเภทผล
เสสรวงบวงบนแก่เทวี
ให้พราวจากดาวดั่งสวรรค์
อย่าให้เทวีทันทนิมนต์
แสวงหาศีลทานการกุศล
ปฏิสนธิยังครรภักลยา

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.10)

นิทานเรื่องกะลามะพร้าวกล่าวถึง สาเหตุการเกิดของเสาะเหยื่อ คือ แม่ของเสาะเหยื่อซึ่งอายุมากแล้วไม่มีลูก วันหนึ่งเข้าป่าไปหาฟืนแล้วตีมน้ำฝ่นที่อยู่ในกะลามะพร้าว ต่อมานางจึงตั้งครรภ์และให้กำเนิดลูกออกมาเป็นกะลามะพร้าว “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีสามีภรรยาอยากจนคู่หนึ่งไปรับใช้เศรษฐี ทั้งสองจิตใจดีมีเมตตา และอดทนต่อความยากลำบาก แม้อายุ 50 ปีแล้วแต่ยังไม่มีลูก วันหนึ่งท่ามกลางอากาศที่ร้อนจัด ภรรยาเข้าป่าไปเก็บฟืน กระจายน้ำมากแต่หาลำธารไม่เจอ เห็นกะลามะพร้าวอยู่ข้างโคนต้นไม้ใหญ่เต็มไปด้วยน้ำฝ่น เธอประคองขึ้นมาตีมน้ำ ด้วยเหตุนี้เธอก็ตั้งครรภ์”² (Nguyen Khac Phi, 2011, P.49)

๑ เมื่อนั้น
มิได้วายว่างบางเบา
เป็นกรรมตามทันทมหีสี
ยามปลดอดก็คลออดพระลูกยา

พระมเหสีป่วนปั่นพระครรภเจ้า
เจ็บราวกับเขาผูกคร่ำรำ
จะจากที่สมบัติวัดถา
กุมารากำบังเป็นสังข์ทอง

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.15)

1.1 กำเนิดผดปกติ

หมายถึงสาเหตุของการเกิดของตัวละครเอก และรูปลักษณะเมื่อกำเนิด ซึ่งไม่เป็นไปตามธรรมชาติ สาเหตุการเกิดของพระสังข์คือ ท้าวศวิมลทำพิธีบวงสรวงขอบุตร เพราะยังไม่มีบุตร ท้าวศวิมลกับพระมเหสีจันทเทวีทรงศีล ทำทุกวัน เทวดาบนสวรรค์ขึ้นดาวดั่งสังข์จึงจุติลงมาอยู่ในครรภ์ของพระมเหสีจันทเทวีและกำเนิดเป็นหอยสังข์ทอง

นิทานเรื่องสังข์ทอง-กะลามะพร้าวจึงเริ่มต้นโครงเรื่องเหมือนกัน คือ กำเนิดผดปกติของตัวละครเอกกล่าวคือ ตัวละครที่เป็นพ่อ-แม่ไม่มีลูก เหตุของการกำเนิด และการกำเนิดผดปกติ ซึ่งเป็นการตั้งครรภ์จากการอธิษฐาน และการตีมน้ำ ซึ่งเป็นการตั้งครรภ์ในลักษณะที่ประหลาดพบได้จากนิทานทั่วโลก (ศิริพร ณ ถลาง, 2552, น. 50)

1.2 การซ่อนรูป

หมายถึง การปกปิดรูปร่างที่แท้จริงของตัวละครเอก ดังที่พระสังข์ซ่อนตนอยู่ในหอยสังข์ทอง จึงทำให้ทุกคนเข้าใจว่ามเหสีจันทเทวีคลอดลูกออกมาเป็นหอยสังข์ทอง

2 Ngày xưa, có hai vợ chồng nghèo đi ở cho một nhà phú ông. Họ hiền lành, chịu khó nhưng đã ngoài năm mươi mà vẫn chưa có con. Một hôm, trời nắng to, người vợ vào rừng hái củi cho chủ, khát nước quá mà không tìm thấy suối. Thấy cái sọ dừa bên gốc cây to đựng đầy nước mưa, bà bung lên uống. Thế rồi bà có mang. Chẳng bao lâu, người chồng mất. Bà sinh ra một đứa bé không chân không tay, tròn như một quả dừa. Ba buồn lắm, toan vứt đi thì đứa con bảo : Mẹ ơi, con là người đầy. Mẹ đừng vứt con đi mà tội nghiệp.

พ่อของเสาะเหยื่อเสียชีวิตระหว่างแม่ตั้งครรภ์ จากนั้นแม่คลอดลูกเป็นกะลามะพร้าว เกิดมาไม่มีแขนขา “จากนั้นไม่นาน สามิเสียชีวิต เธอคลอดลูกหนึ่งคน ไม่มีแขนไม่มีขากลมเหมือนลูกมะพร้าว เธอเสียใจมาก คิดจะเอาไปทิ้ง ลูกก็ร้องขึ้นมาว่า “แม่จำหนูเป็นคนนะ แม่อย่าทิ้งหนูเลย สงสารหนูเถิด”³ (Nguyen Khac Phi, 2011, P.49)

พระเอกในนิทานทั้งสองเรื่องต่างก็เกิดมาแล้วปิดบังตัวตนด้วยการซ่อนรูปเหมือนกัน พระสังข์ซ่อนรูปใน

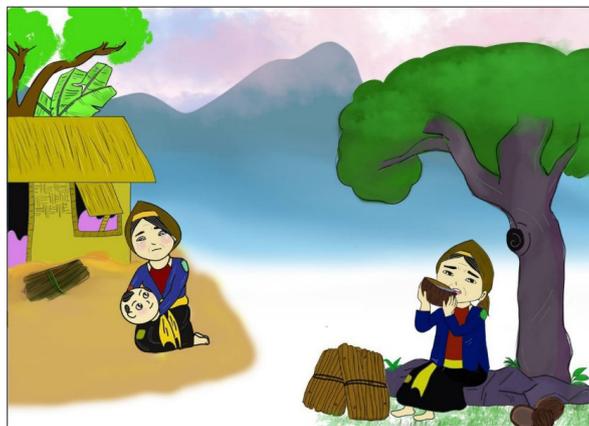
๑ มเหสีตระหนกอกสัน
ผ่านฟ้าดั่งเลือดตานอง
พระทัยวาบสำเนียงเสียงศรี
ภูมินทร์เพียงจะสิ้นชีวัน
จึงตรัสกับองค์มเหสี
ไม่พอที่จะเป็นก็เป็นไป
อุตสาห์บนบานศาลกล่าว
อับอายไพร่ฟ้าข้าคน

สาวสวรรค์ห้วนไหว่ทั้งในห้อง
แตรสังข์แซ่ซ้องประโคนพลัน
ภูมิซบเหล่านางสาวสวรรค์
อับอายสาวสวรรค์ก้านัลใน
เจ้าพี่เราจะคิดเป็นไหน
เมื่อหาลูกไม่ก็ทุกข์ทน
ครั้งมีมาเล่าไม่เป็นผล
พี่จะใคร่กลั่นขนมให้พ้นอาย

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.15)

นิทานเรื่องกะลามะพร้าว บางสำนวนกล่าวว่า เศรษฐีคิดว่าเสาะเหยื่อเป็นปีศาจจึงสั่งให้แม่นำเสาะเหยื่อไปฝัง แต่นางไม่ยอม เศรษฐีจึงไล่ครอบครัวนางไปอยู่กระท่อมท้ายสวน⁴ (Minh Long, 2020, P.2)

พระเอกของนิทานเรื่องสังข์ทองกับนิทานเรื่องกะลามะพร้าวจึงถูกขับไล่เหมือนกันเพราะการกำเนิดผิดปกติของ ตัวละครเอก คือหอยสังข์ทองกับกะลามะพร้าว เป็นสิ่งผิดธรรมชาติจึงทำให้ตัวละครอื่นอับอายและรังเกียจ

ภาพที่ 1 ภาพชีวิตตอนแรกเกิดของเสาะเหยื่อ

ที่มา: นิธอร พรอำไพสกุล, สุภัก มหาวรรการ และ Nguyen Kieu Yen. (2566).

ภาษาและวัฒนธรรมไทยจากวรรณคดีเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาเวียดนาม. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.

3 Chẳng bao lâu, người chồng mất. Bà sinh ra một đứa bé không chân không tay, tròn như một quả dưa. Ba buồn lắm, toan vứt đi thì đứa con bảo : Mẹ ơi, con là người đấy. Mẹ đừng vứt con đi mà tội nghiệp.

4 Ít lâu sau, bà thụ thai. Đủ chín tháng mười ngày, bà sinh ra một đứa con tròn lông lốc trông hệt cái sọ dưa, có đủ mắt, mũi, mồm, tai nhưng không có mình mấy chân tay. Bà kinh hãi, định đem bỏ đi. Đột nhiên đứa con cất tiếng nói : Mẹ ơi, mẹ đừng bỏ con đi mà tội nghiệp! Bà cảm động, ôm đứa bé vào lòng và đặt tên con là Sọ Dưa. Biết việc ấy, phú ông cho là yêu quái, bắt bà đem chôn con đi nhưng bà không nghe. Phú ông liền đuổi gia đình bà ra ở túp lều ngoài góc vườn.

โครงเรื่องของชีวิตพระเอกตอนแรกเกิดในนิทานทั้งสองเรื่อง จึงมีลักษณะเหมือนกันคือกำเนิดที่ผิดปกติ การซ่อนรูป

2. ชีวิตในวัยเด็ก

เมื่อผ่านเหตุการณ์ชีวิตตอนแรกเกิดซึ่งเป็นโครงเรื่องเริ่มเรื่องนิทานไทยเรื่องสังข์ทองและนิทานเวียดนามะกลามะพร้าวแล้ว ต่อไปจึงเป็นการดำเนินชีวิตของตัวละครเอกในวัยเด็ก ผู้วิจัยวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในช่วงชีวิตในวัยเด็กได้ 2 เหตุการณ์ ได้แก่ การซ่อนรูปและการเผยแพร่ และการถูกทดสอบ

๑ เมื่อนั้น

ไม่แฉ่งว่าองค์พระมารดา
สังัดเงียบผู้คนไม่พุดจา
นั่งที่นอกชานสำราญกาย
มารดาซ่อนเร้นเห็นพร้อมมูล
ซ่อนอยู่ในสังข์กำบังตัว
ย่างเข้าในห้องทับจับได้ไม้
พระสังข์ตกใจดังไฟลน

พระกุมารเยี่ยมหอยแลหา
แฝงฝาคอยอยู่ไม่รู้กาย
เล็ดลอดออกมาแล้วผันผาย
เก็บกรวดทรายเล่นไม่รู้ตัว
อุแม่เอยพ่อคุณทูนหัว
พ่อทูนหัวของแม่ประหลาดคน
ก็ต่อยสังข์ให้แหลกลแตกปน
จะหนีเข้าหอยตนก็จวนใจ

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.24-26)

เสาะเหยื่อกับแม่อาศัยที่กระท่อมท้ายสวนด้วยความยากลำบาก ทุกวันแม่ต้องทำงานหนักแต่เสาะเหยื่อทำงานไม่ได้ ได้แต่กลิ้งไปกลิ้งมาอยู่ในบ้าน เมื่อเสาะเหยื่ออายุ 7 ปีแม่ทำงานเหนื่อยมากจึงบ่นว่าลูกคนอื่นอายุ 7-8 ขวบ ก็ช่วยแม่รับจ้างเลี้ยงวัวแต่เสาะเหยื่อทำอะไรไม่ได้เลย

“ลูกคนอื่นเจ็ดแปดขวบก็รับจ้างเลี้ยงวัวได้แล้ว แต่แกไม่มีประโยชน์อะไรเลย”

เสาะเหยื่อพูดว่า “แค่เรื่องเลี้ยงวัวผมก็ทำได้ แม่ไปขอเศรษฐีให้ผมไปอยู่รับจ้างเลี้ยงวัวเถอะ”⁵

(Nguyen Khac Phi, 2011, P.50)

2.1 การซ่อนรูปและการเผยแพร่

คือการปกปิดร่างกายที่แท้จริงของตัวละครเอกตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งมีการเปิดเผยความจริงในช่วงที่ยังเป็นเด็ก ดังที่เมื่อพระสังข์อายุ 5-6 ขวบ ได้ออกจากหอยสังข์มาช่วยมารดาเลี้ยงไก่เพราะรักและสงสารแม่ เมื่อมารดารู้ความจริงจึงทูลหอยสังข์แตก ทำให้พระสังข์ไม่สามารถซ่อนตัวในหอยสังข์ได้

พระสังข์ซ่อนรูปในหอยสังข์จนกระทั่งหอยสังข์ถูกทำลายจึงเผยแพร่ ส่วนเสาะเหยื่อซ่อนรูปในกะลามะพร้าว โดยไม่ได้เผยแพร่ที่แท้จริง อาจกล่าวได้ว่าตัวละครเอกทั้งสองยังคงต้องการซ่อนรูปหรือซ่อนตัวต่อไปแต่ต้องการช่วยเหลือแม่ที่ลำบากแม่จะอยู่ในวัยเด็ก พระสังข์ไม่ต้องการเผยแพร่แต่ต้องเผยแพร่เพราะแม่ทำลายที่ซ่อนตัว แต่เสาะเหยื่อช่วยแม่แม่ยังคงซ่อนรูป

2.2 การถูกทดสอบ

คือการพิสูจน์ตัวละครเอกด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อแสดงว่าตัวเอกมีความสามารถหรือมีบุญ พระสังข์ในวัยเด็กถูกทดสอบ 5 ครั้งหลังจากเผยแพร่ที่แท้จริง ได้แก่ ถูกทุบด้วยท่อนจันทน์ ถูกฟันด้วยหอก ถูกฟันด้วยดาบ ถูกข้างตมมันไสที่มึงแทง และถูกจับถ่วงน้ำ พระสังข์ผ่านการทดสอบโดยไม่ได้รับอันตราย

5 Con nhà người ta bảy, tám tuổi đã đi ở chăn bò. Còn mày thì chẳng được tích sự gì. Sọ Dừa nói :- Gi chữ chăn bò thì con chăn cũng được. Mẹ cứ nói với phú ông cho con đến ở chăn bò.

๑ มาถึงจึงเห็นพระผ่านฟ้า	กับนางจันทาพิสมัย
ออกนั้งยังหน้าบัณเฑาะ	เข้าไปบังคมคัลทันที
จึงทูลสมเด็จพระภูวนาถ	ขอพระบาทจงโปรดเกศี
ซึ่งใช้ให้ไปป่าพนาลี	บัดนี้ก็จับได้ตัวมา
ทำตามรับสั่งให้สังหาร	กุมารชาญชัยไม่สังขาร์
หลกาคจิตผิตคนทั้งโลกา	สาตราอาวุธก็หักไป
จึงเอาช่างร้ายเข้าให้แทง	งาปักดินแหงไม่แทงได้
บัดนี้ชุ่มนุมนุคตัวไว้	ภูวไนยจงทราบบาทบงสุ์

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.43)

เสาะเหยื่อในร่างกะลามะพร้าวถูกทดสอบด้วยการทำงาน เพราะแม่ขอร้องเศรษฐีให้จ้างเสาะเหยื่อเลี้ยงวัว เศรษฐีลังเลใจแต่คิดว่าเสาะเหยื่อรูปร่างไม่เหมือนคนทั่วไป ไม่มีแขนไม่มีขา ตัวเป็นกะลามะพร้าวกลมกลิ้งไปกลิ้งมา จึงไม่เปลืองข้าว ไม่ต้องจ่ายค่าจ้างมากเท่าจ้างคนอื่น เศรษฐีจึงตกลงจ้างเสาะเหยื่อมาเลี้ยงวัว “พอถูกเข้าซี่แม่จึงเดินไปถามเศรษฐี เศรษฐีลังเลใจ “วัวทั้งฝูงจะยกให้เด็กพิกลพิการแบบนี้เลี้ยงได้ยังไง แต่ว่าถ้าเลี้ยงเด็กคนนี้ก็ไม่มีสิ้นเปลือง และค่าจ้างก็ไม่เท่าไร ดีกว่าเลี้ยงเด็กคนอื่น งั้นก็ลองดู””⁶ (Nguyen Khac Phi, 2011, P.50)

ตัวละครเอกในวัยเด็กจากนิทาน 2 เรื่องต้องซ่อนรูปและเผยแพร่ ต้องถูกทดสอบเพื่อพิสูจน์ตัวเองแม้เป็นเพียง

เด็กอายุไม่ถึง 10 ขวบ พระสังข์ต้องพิสูจน์ตัวเองจากอันตรายที่มีผู้ปองร้ายซึ่งต้องการฆ่าพระสังข์ และผ่านการทดสอบเพราะ “มีบุญ” เสาะเหยื่อต้องพิสูจน์ตัวเองในร่างกะลามะพร้าวกลิ้งไปมาไม่มีแขนขา โดยทำงานหนักเหมือนคนทั่วไป แต่ได้ค่าจ้างน้อย อย่างไรก็ตามทั้งพระสังข์และเสาะเหยื่อก็สามารถเอาชนะอุปสรรคคือผ่านการทดสอบ

3. ชีวิตแต่งงาน

เมื่อตัวละครเอกผ่านชีวิตตอนแรกเกิดและชีวิตในวัยเด็กแล้ว จึงเข้าสู่ช่วงเวลาสำคัญคือชีวิตแต่งงาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยาวที่สุดในนิทานสองเรื่องนี้ ปรากฏเหตุการณ์สำคัญในช่วงชีวิตแต่งงาน 3 เหตุการณ์ ได้แก่ การได้คู่ครอง การผ่านการทดสอบจนได้รับการยอมรับ และการจบเรื่องด้วยความสุข

ภาพที่ 2 ภาพชีวิตในวัยเด็กของเสาะเหยื่อ

ที่มา: นิธอร พรอำไพสกุล, สุภัค มหาวรรการ และ Nguyen Kieu Yen. (2566).

ภาษาและวัฒนธรรมไทยจากวรรณคดีเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาเวียดนาม. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

6 Nghe con giục, bà mẹ đến hỏi phú ông. Phú Ông ngần ngại. Cả đàn bò giao cho thằng bé không ra người không ra ngợm ấy, chần dặt làm sao? Nhưng mà nuôi nó thì được cái ít tốn cơm, công sá chẳng là bao, hơn nuôi đứa khác nhiều, Thôi cứ thử xem!

3.1 การได้คู่ครอง

เหตุการณ์แรกเริ่มของชีวิตแต่งงานคือการได้คู่ครอง เหตุผลสำคัญที่ทำให้พระเอกในนิทานสองเรื่องนี้ได้คู่ครองคือ นางเอกเห็นรูปร่างแท้จริงของพระเอกซึ่งคนอื่นมอง

๑ เมื่อนั้น

เทพไทอุปถัมภ์นำชก
นางเห็นรูปสุวรรณอยู่ชั้นใน
ใครใครไม่เห็นรูปทรง
ชะรอยบุญเราไซ้จึงได้เห็น
คิดพลางนางเสียดมาลา
ขอให้พวงมาลัยนี้ไปต้อง
เสี่ยงแล้วโฉมยงนงลักษณ์

รจนานารีมีศักดิ์
นงลักษณ์ดูเงาเงาเจจาง
รูปเงาสวมไว้ให้คนหลง
พระเป็นทองทั้งองค์อร่ามตา
ต่อจะเป็นคู่ครองกรรมงนา
แม้ว่าเคยสมภิมย์รัก
เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
ผินพัศตร์ทิ้งพวงมาลัยไป

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.94)

ในเรื่องกะลามาพะร้าว ลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐีเห็นว่าเสาะเหยื่อเป็นชายหนุ่มรูปงาม ไม่ใช่คนธรรมดา นางจึงหลงรัก “วันหนึ่ง ลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐีนำข้าวมาให้กะลามาพะร้าว ระหว่างทางได้ยินเสียงขลุ่ยที่ไพเราะจึงแอบดูอยู่หลังพุ่มไม้ เธอเห็นชายหนุ่มรูปงามคนหนึ่งนั่งบนเปล กำลังเป่าขลุ่ยให้ว้าวฟัง เมื่อได้ยินเสียงแปลกปลอม ชายหนุ่มรูปงามก็หายตัวไป เหลือเพียงกะลามาพะร้าวกลิ้งอยู่ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลายครั้ง ลูกสาวของเศรษฐีจึงรู้ว่าเสาะเหยื่อไม่ใช่คนธรรมดา เธอหลงรักเสาะเหยื่อและนำของดีของออร์อยไปให้”⁷ (Nguyen Khac Phi, 2011, P.51)

แม้ว่า ลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐีจะรักเสาะเหยื่อ แต่ก็เป็นผู้ครองไม่ได้ เสาะเหยื่อต้องผ่านการทดสอบจึงจะได้แต่งงาน เพราะเศรษฐีไม่ยอมรับ และเรียกสินสอดเป็นทองคำบริสุทธิ์ 1 โห่ ผ้าไหมชั้นดี 10 พับ หมูอ้วน 10 ตัว และ เหล้าชั้นดี 10 โห่ เสาะเหยื่อสามารถหาของทุกอย่างได้

“เมื่อใกล้จะหมดเวลารับจ้าง เสาะเหยื่อก็กลับไปรับเร้าให้แม่ไปสู้ออกสาวของเศรษฐี แม่ตกใจมาก แต่เห็นว่าลูกอ่อนนวมมากจึงจำตามใจลูก นางเตรียมหมากหนึ่งทะลายนำไปบ้านเศรษฐี เศรษฐียิ้มเยาะ

ไม่เห็น นางเอกจึงเลือกพระเอกเป็นคู่ครอง ดังที่นางจรรยาเลือก เสี่ยงพวงมาลัยให้พระสังข์ เพราะเห็นรูปสุวรรณของพระสังข์ในรูปเงา

“ได้ ถ้าอยากขอลูกสาวของข้า ให้ไปหาทองคำบริสุทธิ์มาหนึ่งโห่ ผ้าไหมชั้นดี 10 พับ หมูอ้วน 10 ตัว และเหล้าชั้นดี 10 โห่ เอามานี้”

แม่กลับมามอบเสาะเหยื่อ คิดว่าลูกจะล้มเลิกเรื่องจะขอลูกสาวเศรษฐี แต่ไม่คาดคิดว่าเสาะเหยื่อจะบอกว่า สามารถหามาได้ทุกอย่าง

ถึงวันนี้ แม่แปลกใจมากเพราะอยู่ๆ ในบ้านมีของหมั้นครบทุกอย่าง พร้อมผู้รับใช้ 10 คน ยกของหมั้นไปที่บ้านเศรษฐี เศรษฐีละลานตาไปหมด ตะกุกตะกักพูดกับแม่ของเสาะเหยื่อว่า

“เดี๋ยวข้าถามลูกสาวข้าก่อน ดูว่ามีใครชอบไอ้เสาะเหยื่อนี้มั๊ย”⁸

(Nguyen Khac Phi, 2011, P.51)

การได้คู่ครองของตัวละครเอกทั้งสองเรื่องในนิทาน จึงมีเหตุผลสำคัญคือเริ่มจากการยอมรับของคู่ครองก่อน บุคคลอื่นเห็นเพียงรูปลักษณ์ภายนอกซึ่งไม่เหมือนคนธรรมดา คือ รูปเงาและกะลามาพะร้าว มีเพียงคู่ครองของตนเท่านั้นที่มองเห็นรูปร่างภายนอกจนเห็นรูปภายใน

7 Một hôm, cô út vừa mang cơm đến dưới chân đồi thì nghe tiếng sao véo von. Cô lấy làm lạ, rón rén bước lên, núp sau bụi cây nhìn xem, thì thấy một chàng trai khôi ngô đang ngồi trên chiếc võng đào mắc vào hai cành cây, thổi sáo cho đàn bò gặm cỏ. Có tiếng động, chàng trai biến mất, chỉ thấy Sọ Dừa nằm lăn lóc ở đấy. Nhiều lần như thế, cô gái biết Sọ Dừa không phải người phàm trần. Cô đem lòng yêu, có của ngon vật lạ đều giấu đem cho chàng.

8 Cuối mùa ở, Sọ Dừa về giục mẹ đến hỏi con gái phú ông làm vợ. Bà mẹ hết sức sùng sốt, nhưng thấy con năn nỉ cùng chiều lòng, đành kiếm buồng cau mang đến nhà phú ông. Phú ông cười mỉa :

3.2 การผ่านการทดสอบจนได้รับการยอมรับ

แม้คูครองจะยอมรับตัวละครเอกแล้วแต่พระเอกต้องถูกทดสอบในช่วงชีวิตแต่งงานและผ่านการทดสอบจนได้รับการยอมรับ ดังที่ท้าวสามนต์ขับไล่พระสังข์

๑ เมื่อนั้น

แกลิ่งให้หาปลาจะฆ่าฟัน
ยั้งคิดยั้งแค้นแน่นใจ
จึงตรัสแสร้งเสพทุบาย
ทั้งหกหามาแก้ตัวใหม่
เสนาในไปบอกอ้ายเงาะนั้น

ท้าวสามนต์เคืองขัดอัดอั้น

อ้ายเงาะมันกลับได้มามากมาย
แม้มีข่ามันได้ก็ไม่หาย
จะต้องการเนื้อทรายมาเลี้ยงกัน
แม้มิได้ชีวาจะอาสา
หาเนื้อมาให้ทันวันพรุ่งนี้

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.126)

พระสังข์ใช้ปัญญาจากการเรียนมหาจินตามนต์เรียกปลาเรียกเนื้อมาให้ท้าวสามนต์ได้จึงผ่านการทดสอบและตีคิลิชนะพระอินทร์ หลังจากนั้นจึงถอดรูปเงาะทำให้ทุกคนเห็นรูปทองดงงาม ทุกคนจึงยอมรับพระสังข์

ในนิทานเรื่องกะลามาพะพร้าวเศรษฐีจำใจยกลูกสาวให้เสาะเหยื่อเพราะลูกสาวยินดี เมื่อถึงวันแต่งงานเสาะเหยื่อถอดรูปเป็นชายหนุ่มรูปงามเดินออกมาจากห้องพร้อมลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐี “ถึงวันแต่ง ในบ้านเต็มไปด้วยโต๊ะจัดเลี้ยงจำนวนมาก ผู้รับใช้วิ่งไปมาขวักไขว่ พอถึงพิธีรับตัวเจ้าสาว ไม่มีใครเห็นกะลามาพะพร้าวเลย เห็นเพียงชายหนุ่มรูปงามกับลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐีเดินออกมาจากห้องของเจ้าสาว ทุกคนทั้งตกใจป็นดีใจ ส่วนพี่สาวสองคนทั้งเสียชีวิตทั้งอิจฉา”⁹ (Nguyen Khac Phi, 2011, P.51)

หลังจากเสาะเหยื่อเผยร่างที่แท้จริงทำให้ทุกคนยอมรับแล้ว ด้วยสติปัญญาเป็นเลิศและการทุ่มเทอ่านหนังสือจึงสอบรับราชการเป็นจอหงวนได้ภายในปีนั้น ต่อมา มีพระราชโองการแต่งตั้งเป็นทูต “สองสามีภรรยาของกะลามาพะพร้าวอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ไม่เพียงเท่านั้น เสาะเหยื่อยังแสดงให้เห็นว่าตนเป็นคนเฉลียวฉลาด ทุ่มเทกับการ

กับนางรจนนำไปอาศัยที่กระท่อมปลายนา แล้วทดสอบพระสังข์ในรูปเงาะโดยให้หาปลา หาเนื้อทราย และให้พระสังข์ไปตีคิลิกับพระอินทร์

เรียนหนังสือทั้งวันทั้งคืนเพื่อวันสอบ ถึงวันสอบปีนั้น เสาะเหยื่อสอบได้จอหงวน ต่อมาไม่นานมีพระราชโองการจากพระมหากษัตริย์แต่งตั้งให้เสาะเหยื่อไปเป็นทูต”¹⁰ (Nguyen Khac Phi, 2011, P.51)

เสาะเหยื่อเฉลียวฉลาดและมองการณ์ไกล เพราะภรรยาต้องอยู่คนเดียว อีกทั้งพี่สาวสองคนริษยาภรรยาของเสาะเหยื่อ ดังนั้นก่อนเดินทางไปเป็นทูตจึงให้ของสามสิ่งแก่ภรรยา ได้แก่ หินเหล็กไฟ 1 ก้อน มืด 1 เล่ม และไขไก่ 2 ฟอง ซึ่งทำให้นางได้ใช้ยามจำเป็นเพื่อมีชีวิตรอด

“ก่อนร่ำลาภรรยา จอหงวนให้หินเหล็กไฟหนึ่งก้อน มืดหนึ่งเล่ม และไขไก่สองฟองแก่ภรรยา กำชับภรรยาให้เก็บของพวกนี้ติดตัวไว้เพื่อใช้ยามจำเป็น”¹¹

“ตั้งแต่นั้นองได้สามีเป็นจอหงวน พี่สาวสองคนยังริษยาและเกลียดชัง คิดจะทำร้ายน้องสาวเพื่อจะเป็นภรรยาท่านจอหงวนแทนน้อง เมื่อจอหงวนไปเป็นทูต พี่สาวสองคนจึงฉวยโอกาสมาเยี่ยมน้องที่บ้าน และชวนน้องพายเรือเที่ยวทะเล แล้วก็ปลักน้องตกน้ำ ปลาวาฬตัวหนึ่งกลืนน้องลงท้อง นางเอามืดที่

9 - Để ta hỏi con gái ta, xem có đứa nào ung lấy thằng Sọ Dừa không đã. Lão gọi ba con gái ra, hỏi lần lượt từng người một. Hai cô chị bủ môi, chê bai. Còn cô út e lệ, cúi mặt xuống tỏ ý bằng lòng. Phú ông đành phải nhận lễ và gả cô con gái út cho Sọ Dừa. Ngày cưới, trong nhà Sọ Dừa cỗ bàn thật linh đình, gia nhân chạy ra chạy vào tấp nập. Đúng lúc rước dâu, không ai thấy Sọ Dừa đâu cả. Bỗng một chàng trai khôi ngô tuấn tú cùng cô út của phú ông từ phòng cô dâu đi ra. Mọi người đều sững sốt, mừng rỡ. Còn hai cô chị vợ của Sọ Dừa thì vừa tiếc, vừa ghen tức.)

10 Hai vợ chồng Sọ Dừa ở với nhau rất hạnh phúc. Không những thế, Sọ Dừa còn tỏ ra thông minh khác thường, ngày đêm miệt mài đèn sách, chờ khoa thi. Năm ấy, Sọ Dừa đỗ trạng nguyên. Chẳng bao lâu, có chiếu nhà vua sai quan trạng đi sứ. Khi chia tay, quan trạng đưa cho vợ một hòn đá lửa, một con dao và hai quả trứng gà, dặn phải giữ luôn trong người phòng khi dùng đến.)

11 Khi chia tay, quan trạng đưa cho vợ một hòn đá lửa, một con dao và hai quả trứng gà, dặn phải giữ luôn trong người phòng khi dùng đến.

สามีฝากไว้แทงปลาหวายตาย ซากปลาหวายลอยเค้าง
กลางทะเลแล้วเกยติดเกาะแห่งหนึ่ง นางเอามีตผ่า
ท้องปลาแล้วคลานออกมา เอาหินเหล็กไฟสองก้อน
สีกันก่อไฟ แล้วแล่นเรือปลาออกมาย่างกินเพื่อประทัง
ชีวิต รอมีเรือผ่านมาเพื่อจะขอความช่วยเหลือ ไข่ไก่
สองฟองฟักตัวออกมาเป็นไก่สวยงามหนึ่งคู่ อยู่เป็น
เพื่อนนางท่ามกลางเกาะร้าง วันหนึ่ง มีเรือขุนนาง
ผ่านเกาะ ไก่ตัวผู้มองเห็นจึงขึ้นเสียงดังสามครั้ง
“เอ๊ก อี เอ๊ก เอ๊กกกกกกกกกกกกกกกกกกก ถ้า
หากเป็นเรือจอหวนให้มารับนายหญิงของฉันทกลับ
ไปด้วยเถิด”¹²

(Nguyen Khac Phi, 2011, P.51-52)

๑ เมื่อนั้น
เห็นเมียรักโอรสยศไกร
ใหนักสงสารเป็นพินนิก
มีอาจที่จะกลับโศกา

๑ ครั้นสร้างโศกศัลย์รันทศ
พอนี้ชั่วช้าสารพัน
หากเจ้าไม่ตายวายปราณ
อันซึ่งความผิดของบิดา
บัดนี้จะมารับเจ้ากลับไป
จะมอบราชธานีบุรีเรือง

ท้าวศวิมลเป็นใหญ่
สะอื้นไห้ไม่แยงพักตรา
ทรงศักดิ์สวมกอดโอรสา
ก็พุ่มพวยชลนาจาบัลย์
พระลูบล้างโอรสแล้วรับขวัญ
ให้ทำโทษทัณฑ์กับลูกยา
เพราะบุญญาธิการหนักหนา
แก้วตาดอยาคุ่มแค้นเคือง
คงจะให้ระบือลือเลื่อง
ให้พ่อผ่านบ้านเมืองสืบไป

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2530, น.201-202)

ในนิทานกะลามะพร้าว กล่าวถึงการกลับมาพบกัน
ของเสาะเหยื่อกับภรรยา เมื่อเสาะเหยื่อกลับถึงบ้านจึงจัด
งานฉลองและเชิญญาติพี่น้องมาร่วมงาน

วันหนึ่ง มีเรือขุนนางผ่านเกาะ ไก่ตัวผู้มองเห็นจึงขึ้น
เสียงดังสามครั้ง “เอ๊ก อี เอ๊ก เอ๊กกกกกกกกกกกกก
กกกกกกกก ถ้าหากเป็นเรือจอหวนให้มารับนาย
หญิงของฉันทกลับไปด้วยเถิด”

การที่พระเอกในนิทานทั้งสองเรื่องถูกทดสอบ
เป็นการเน้นย้ำความสามารถ และสติปัญญาของพระเอก
รวมทั้งแสดงให้เห็นว่าตัวละครในเรื่องได้เห็นรูปลักษณะ
แท้จริงและต่างยอมรับพระเอก นิทานเรื่องกะลามะพร้าว
นอกจากทดสอบพระเอกแล้ว ยังทดสอบคู่ครองของพระเอก
ด้วยว่ามีสติปัญญาเช่นเดียวกัน ซึ่งเน้นย้ำให้เห็นปัญญาของ
เสาะเหยื่อที่มอบของสามสิ่งแก่ภรรยา ซึ่งช่วยภรรยาแก้
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3.3 การจบเรื่องด้วยความสุข

นิทานทั้งสองเรื่องจบเรื่องด้วยความสุข พระเอกได้
กลับมาอยู่กับครอบครัว ได้พบกับคนรัก ดังที่พระสังข์ได้พบ
ท้าวศวิมลกับมเหสีจันทร์เทวี แล้วกลับเมืองไปอยู่ด้วยกัน

จอหวนให้เรือเทียบฝั่ง สองสามีภรรยาเจอกันแล้ว
ดีใจและดีใจตันใจ เมื่อกลับถึงบ้าน จอหวนจัดงาน
ฉลอง แล้วเชิญญาติพี่น้องมาร่วมงานด้วย แต่ซ่อน
ภรรยาไว้ในห้องไม่ให้ใครเห็น พี่สาวสองคนไม่รู้ว่
อะไรเกิดขึ้น แอบดีใจ มั่นใจว่าจะได้เป็นภรรยา
จอหวนแทนน้อง จึงแย่งกันเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับ
น้องแล้วร้องไห้คร่ำครวญ แสดงท่าทีสงสาร คิดถึง

12 Từ ngày Cô em út lấy được chồng trạng nguyên, hai cô chị càng sinh lòng ghen ghét, định tâm hại em để thay em làm bà trạng. Nhân quan trạng đi sứ vắng hai cô chị sang chơi, rủ em chèo thuyền ra biển, rồi đẩy em xuống nước. Một con cá kinh nước chũng cô vào bụng. Sản có con dao, cô em đâm chết cá, xác cá nổi lênh bệnh trên mặt biển, rồi dạt vào một hòn đảo. Cô lại lấy dao khoét bụng cá chui ra, lấy hai hòn đá cọ mạnh vào nhau, bật lửa lên, rồi xé thịt cá nướng ăn, sống qua ngày, chờ có thuyền đi qua thì gọi vào cứu. Hai quả trứng cũng nở thành một đôi gà đẹp, làm bạn với cô giữa cảnh đảo hoang vắng. Một hôm, có chiếc thuyền cắm cờ đuôi nheo lướt qua đảo. Con gà trống nhìn thấy, gáy to ba lần : Ô ... ó ... o Phải thuyền quan trạng rước cô tôi về.

และเศร้าใจ จอหงวนไม่พูดอะไร พองานเลี้ยงเลิก จอ
หงวนเรียกภรรยาออกมา พี่สาวสองคนอับอายมาก
จึงแอบหนีกลับบ้านแล้วหลบหนีออกจากเมือง¹³

(Nguyen Khac Phi, 2011, P.51-53)

นิทานเรื่องสังข์ทอง-กลาเมะพร้าว จึงแสดงเนื้อหา
ช่วงชีวิตแต่งงานของพระเอกที่มีลักษณะร่วมคล้ายคลึงกัน
เนื้อหาของนิทานแสดงถึงชัยชนะที่มาจากสติปัญญาและ
ความสามารถของตัวละครเอก ทำให้ได้อยู่กับคนที่รักอย่าง
มีความสุข

ภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4 ภาพชีวิตวัยแต่งงานของเสาะเหยื่อ

ที่มา: นิธิอร พรอำไพสกุล, สุภัต มหาวรรการ และ Nguyen Kieu Yen. (2566).

ภาษาและวัฒนธรรมไทยจากวรรณคดีเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาเวียดนาม. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

ภาพที่ 5 เสาะเหยื่อพบภรรยาและกลับมาอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ที่มา: นิธิอร พรอำไพสกุล, สุภัต มหาวรรการ และ Nguyen Kieu Yen. (2566).

ภาษาและวัฒนธรรมไทยจากวรรณคดีเรื่องสังข์ทองสำหรับนักศึกษาเวียดนาม. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

13 Một hôm, có chiếc thuyền cắm cờ đuôi nheo lướt qua đảo. Con gà trống nhìn thấy, gáy to ba lần : Ò ... ó ... o Phải thuyền quan trạng rước cô tôi về. Quan trạng cho thuyền vào xem. Vợ chồng gặp nhau, mừng mừng tủi tủi. Về nhà, quan trạng mở tiệc mừng, mời bà con đến chia vui, nhưng lại giấu vợ trong buồng không cho ra mắt. Hai cô chị không hay biết gì hết, khắp khởi mừng thầm, chắc mẩm chuyến này được thay em làm bà trạng. Hai cô chị tranh nhau kể chuyện có em rui ro rồi khóc nức nở ra chiều thương tiếc lắm. Quan trạng không nói gì. Tiệc xong, quan trạng cho gọi vợ ra. Hai người chị xấu hổ quá, lén ra về lúc nào không ai hay và từ đó bỏ đi biệt xứ.

สรุปและอภิปรายผล

นิทานเรื่องสังข์ทองกับกะลามาะพร้าวมีโครงเรื่องคล้ายกัน สามารถวิเคราะห์ตามโครงเรื่องนิทานได้ 3 ตอน ได้แก่ ชีวิตตอนแรกเกิด ชีวิตในวัยเด็ก และชีวิตแต่งงาน ชีวิตตอนแรกเกิดพบเหตุการณ์สำคัญ 3 เหตุการณ์ คือ กำเนิด ผิดปกติ การซ่อนรูป และการถูกขังไล่ ชีวิตในวัยเด็กพบ

เหตุการณ์สำคัญ 2 เหตุการณ์ ได้แก่ การซ่อนรูปและการเผยแพร่ และการถูกทดสอบ ช่วงชีวิตแต่งงานเป็นช่วงที่ยาวนานและเป็นจุดจบของเรื่องพบ 3 เหตุการณ์ ได้แก่ การได้คู่ครอง การผ่านการทดสอบจนได้รับการยอมรับ และการจบเรื่องด้วยความสุข ผู้วิจัยสรุปโครงเรื่องรวมของนิทานเรื่องสังข์ทองกับกะลามาะพร้าว ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะร่วมของโครงเรื่องนิทานสังข์ทองกับนิทานกะลามาะพร้าวตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง

ช่วงชีวิต	ลักษณะร่วม	นิทานเรื่องสังข์ทอง	นิทานเรื่องกะลามาะพร้าว
ตอนแรกเกิด			
1	เหตุของการมีบุตร	ท้าวศรีวิมลกับมเหสีจันทเทวีไม่มีบุตรจึงทำพิธีบวงสรวงขอเทวดา	สามีภรรยาอายุมากแล้วแต่ไม่มีลูก ภรรยาตีมน้ำฝนในกะลามาะพร้าว
2	การกำเนิดที่ผิดปกติ	มเหสีจันทเทวีคลอดบุตรเป็นหอยสังข์	หญิงหม้ายคลอดลูกเป็นกะลามาะพร้าว
3	การซ่อนรูป	พระสังข์ซ่อนรูปในหอยสังข์แต่มีบุญญาธิการ	เสาะเหยื่อซ่อนรูปในกะลามาะพร้าว มีความสามารถมากกว่าคนธรรมดา
4	การถูกขังไล่	มเหสีจันทเทวีกับหอยสังข์ถูกขังไล่ออกจากวังไปอยู่ในป่า	หญิงหม้ายกับเสาะเหยื่อถูกขังไล่ไปอยู่กระท่อมท้ายสวน
ชีวิตในวัยเด็ก			
5	การซ่อนรูปและการเผยแพร่	พระสังข์ออกจากหอยสังข์	เสาะเหยื่ออยู่ในกะลามาะพร้าว
6	การถูกทดสอบ	พระสังข์ถูกทหารทุบด้วยท่อนจันทน์ ฟันแทงด้วยหอกดาบ ปล่อยข้างตม้นให้ทำร้ายและถูกจับถ่วงน้ำ	เศรษฐีเอาเปรียบเสาะเหยื่อโดยให้ทำงานหนักแต่จ่ายค่าจ้างน้อย
ชีวิตแต่งงาน			
7	การได้คู่ครอง	นางรณาสีเสียงพวงมาลัยให้เงาะป่า เพราะเห็นรูปทอง	ลูกสาวคนสุดท้ายของเศรษฐีรู้ว่าเสาะเหยื่อไม่ใช่คนธรรมดาแต่เป็นหนุ่มรูปงามจึงหลงรักและยินดีแต่งงาน
8	การผ่านการทดสอบจนได้รับการยอมรับ	พระสังข์ในรูปเงาะต้องหาปลา หาเนื้อ ทวาย และตีคลีกับพระอินทร์	เสาะเหยื่อใช้สติปัญญาสอบเป็นจอหงวนได้ และได้รับการแต่งตั้งเป็นทูต ก่อนไปมอบของสามสิ่งให้ภรรยาได้แก่ หินเหล็กไฟหนึ่งก้อน มีดหนึ่งเล่มและไขไก่สองฟอง
9	การจบเรื่องด้วยความสุข	พระสังข์ได้พบพ่อแม่และได้กลับมาอยู่ด้วยกัน	เสาะเหยื่อพบภรรยาและกลับมาอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

นิทานทั้งสองเรื่องดำเนินเรื่องโดยใช้พฤติกรรมของตัวละครเอกเป็นหลัก ซึ่งทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องเกี่ยวกับพระเอกตลอดทั้งเรื่อง เช่น พระสังข์เกิดมาอยู่ในหอยสังข์ พระสังข์กับแม่ลูกไล่ออกจากเมือง พระสังข์อยู่กับตายาย พระสังข์ออกจากหอยสังข์ พระสังข์อยู่กับท้าวภูงศ์ พระสังข์อยู่กับนางพันธุรัต เสาะเหยื่อเกิดมาเป็นกะลามะพร้าว เสาะเหยื่อช่วยเศรษฐีเลี้ยงวัว เสาะเหยื่อแผยร่าง ได้แต่งงาน เสาะเหยื่อสอบได้เป็นจอหงวนและได้เป็นทูต

เหตุการณ์ต่างๆ ในนิทานทั้งสองเรื่องคลี่คลายลงด้วยดี มีภาพเหตุการณ์ประทับใจหลายเหตุการณ์และจบเรื่องอย่างมีความสุข เช่น พระสังข์ได้พบท้าวศิวิมลกับนางจันทเทวี และได้กลับเมือง เสาะเหยื่อกับภรรยาได้พบกัน และได้กลับบ้าน ส่วนพี่สาวสองคนที่ทำความผิดรู้สึกอับอายจึงหนีออกจากเมือง

ลักษณะร่วมของนิทานทั้งสองเรื่องแสดงให้เห็นบทบาทและความสำคัญของตัวละครเอกที่แสดงให้เห็นศักยภาพของมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ความสามารถและสติปัญญา แม้เกิดมาในรูปลักษณะที่แตกต่างจากคนทั่วไป ทำให้ถูกรังเกียจ แต่เมื่อตัวละครเอกได้พิสูจน์ตนเองจนเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้แล้วก็จะได้รับการยอมรับและมีความสุข

นิทานทั้งสองเรื่องได้รับการบรรจุในแบบเรียนในประเทศไทยเยาวชนในประเทศไทยและประเทศเวียดนามจึงได้เรียนนิทานเรื่องนี้ เนื้อหาของนิทานแสดงถึงความรักความผูกพันของครอบครัว การใช้สติปัญญาแก้ปัญหาในแต่ละช่วงชีวิต และการเลือกคู่ครอง ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นช่วงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนแต่งงาน การเรียนรู้นิทานจึงทำให้เกิดความคิดเชื่อมโยงกับตนเอง การจบเรื่องด้วยความสุขจึงเป็นการให้กำลังใจผู้อ่าน

การศึกษาลักษณะร่วมของนิทานเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เข้าใจความคิดของเจ้าของนิทาน ดังเช่น นิทานทั้งสองเรื่องให้ความสำคัญกับการศึกษาและการใช้ปัญญาของมนุษย์ ซึ่งนิทานได้แทรกความคิดดังกล่าวไว้ให้เยาวชนรับรู้ ดังปรากฏอย่างชัดเจนในนิทานเรื่องกะลามะพร้าว (So Dua) ที่ตัวละครหนุ่มเทอ่านหนังสือจนสอบได้จอหงวนในปีนั้นและพระสังข์ซึ่งมีความอดทนสูงต่อการถูกทดสอบหลายครั้ง

สอดคล้องกับที่ศิริพร ฐิตะฐาน ณ ถลาง (2539) กล่าวว่า นิทานมีความสัมพันธ์กับความเป็นไปในวัฒนธรรมนั้น และเป็นข้อมูลที่ช่วยนำไปสู่ความเข้าใจสังคม การศึกษานิทานจึงทำให้เห็นประเด็นร่วมทางวัฒนธรรมที่มีความคล้ายคลึงกัน นอกเหนือจากสาระสำคัญของเนื้อหานิทาน เช่น ความหมายของการช้อนรูป สัญลักษณ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแก่นิทานทั้งสองเรื่องนี้จะมีโครงเรื่องคล้ายกันแต่รายละเอียดของนิทานมีส่วนของการแสดงลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมที่มาจากอิทธิพลของสังคมและผู้เล่านิทาน เช่น ความเชื่อเรื่องบุญกรรม เป็นต้น สอดคล้องกับ จิรัฐพร ไทยงูเหลือม และประเทือง ทินรัตน์ (2557) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะร่วมด้านภาษาและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านลาว พบว่ามีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากบริบททางสังคม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ อิทธิพลของสังคมที่มีต่อผู้เล่านิทาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวงศกร ศรีระแก้ว และสุภัค มหารากร (2564) เรื่องวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับชาวในนิทานไทยและเวียดนาม พบว่าวิถีชีวิตที่ปรากฏในนิทานสะท้อนความผูกพันของคนไทยและคนเวียดนามที่มีต่อข้าว เนื่องจากทั้งสองประเทศมีพื้นฐานสังคมเกษตรกรรม ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายกัน ซึ่งแสดงออกผ่านนิทาน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาข้อมูลประเภทนิทานเป็นการศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละชาติ วัฒนธรรมร่วมที่มีความคล้ายกันช่วยเชื่อมโยงความคิด ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมไทย-เวียดนาม อาจใช้ตามแนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศโดยเน้นการศึกษาวิเคราะห์การเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis) ระหว่างภาษาแม่และภาษาต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลประเภทนิทานซึ่งเป็นชุดข้อมูลวัฒนธรรม ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่คล้ายคลึงกันกับวัฒนธรรมของผู้เรียน ส่งผลดีต่อผู้อ่านทำให้เข้าใจวัฒนธรรมได้ง่าย และเข้าใจวิถีคิดของกลุ่มชนที่เป็นเจ้าของนิทาน

เอกสารอ้างอิง

- กุสุมา รัชมนณี. (2559). วรรณคดีไทย: การเรียนรู้และสร้างสรรค์จากสังคมไทยสู่สังคมโลก ใน กุสุมาวรรณภา 6: วิวิธวาร
ประพันธ์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรัฐพร ไทยงูเหลือม, และ ประเทือง ทินรัตน์. (2557, มกราคม-มิถุนายน). ลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏ
ในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์, 6 (1), 31-43. สืบค้นจาก [https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-la/article/
view/64214/52691](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-la/article/view/64214/52691)
- นิธอร พรอำไพสกุล, สุภัค มหาวรรการ และ Nguyen Kieu Yen. (2566). ภาษาและวัฒนธรรมไทยจากวรรณคดีเรื่อง
สังข์ทองสำหรับนักศึกษาเวียดนาม. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย. (2530). บทละครนอกพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
กรมศิลปากร.
- วัชรภรณ์ ดิษฐปาน. (2550). สังข์ทอง, บทละครนอก. นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ 1 ชื่อวรรณคดี. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา.
- วงศกร ศรีระแก้ว, และ สุภัค มหาวรรการ. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับข้าวในนิทานพื้นบ้านไทยและ
เวียดนาม. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 23(1), 21-33. สืบค้นจาก [https://
so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/249595/170597](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/249595/170597)
- ศิราพร ฐิตะฐาน ณ ถกลาง. (2539). ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ศิราพร ณ ถกลาง. (2552). ทฤษฎีคติชนวิทยา : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน – นิทานพื้นบ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดี
วิจักขณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย
ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). หนังสือเรียนอ่านเพิ่มเติม มานะ มานี ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 ฉบับปรับปรุงรูปเล่มและภาพประกอบใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- Minh Long. (2018). So Dua. Hanoi : Nha xuất ban Van Hoc.
- Nguyen Khac Phi. (2011). Ngu Van 6. Hanoi : NXB Giao Duc Viet Nam - Bo Giao Duc va Dao Tao.
- Tran Truong Minh. (2012). So Dua in 100 Truyen co tich Viet Nam. Nha xuất ban Van Hoc.